

ПРОЛЕТАРІ ВСІХ КРАЇН, ЄДНАЙТЕСЯ!

Рік видання IX
№ 115 (1971).

СУБОТА

28 ВЕРЕСНЯ 1968 РОКУ

Ціна 2 коп.

МОЛОДІЙ КОМУНІСТ

Орган Кіровоградського обкому ЛКСМУ

ПРО ДАЛЬШЕ ПОЛІПШЕННЯ ПАРТІЙНОГО КЕРІВНИЦТВА КОМСОМОЛЬСЬКИМИ ОРГАНІЗАЦІЯМИ РЕСПУБЛІКИ

ПОСТАНОВА ПЛЕНУМУ ЦК КП УКРАЇНИ

Комуністична партія постійно дбає про революційну наступність поколінь, ідейне загартування і всебічний розвиток юнаків та дівчат, залучення їх до активної участі в суспільному житті країни, в розв'язанні народногосподарських і політичних завдань, передає їм досвід боротьби за торжество комуністичних ідеалів.

Вірним помічником, надійним резервом партії, справжньою школою комуністичного виховання молоді є Ленінський комсомол. Протягом півстоліття він незмінно виступає бойовим організатором юнаків і дівчат, ініціатором їх патріотичних справ. Своєю самовідданим служінням соціалістичній Батьківщині, ратними і трудовими подвигами комсомол завоював глибоку любов і повагу всього радянського народу.

Сила комсомолу — в партійному керівництві. XXIII з'їзд КПРС підкреслює необхідність дальшого вдосконалення партійного керівництва комсомольськими організаціями, посилення ідейного впливу партії на молоді, підвищення ролі комсомолу в господарському і культурному будівництві, в політичному житті радянського суспільства.

Заслухавши та обговоривши доповідь секретаря ЦК КП України тов. О. П. Ляшка «Про дальше поліпшення партійного керівництва комсомольськими організаціями республіки», Пленум ЦК КП України відмічає, що обкоми, міськкоми, райкоми партії, первинні партійні організації, керуючись рішеннями XXIII з'їзду партії, Пленумів ЦК КПРС та XXIII з'їзду КП України, стали більше дбати про організаційно-політичне зміцнення комсомольських організацій, глибше вникати в їх діяльність, посилюючи роботу по комуністичному вихованню молоді, залученню її до боротьби за успішне виконання народногосподарських планів.

Партійні комітети і первинні партійні організації спрямовують діяльність комсомольських організацій на розв'язання питань ідейного загартування, праці, навчання, побуту і дозвілля юнаків та дівчат. До роботи серед молоді залучаються керівні кадри, широкий партійний актив, старі комуністи, ветерани праці, передовики і новатори виробництва.

Партійні організації постійно піклуються про зміцнення партійного ядра в комсомолі. До складу комсомольських органів обрано понад 48 тисяч комуністів. Поліпшилися добір, виховання і навчання комсомольських кадрів. Більшість комсомольських організацій тепер очолюють енергійні, освічені ватажки молоді.

Все це сприяє дальшому підвищенню рівня організаторської та ідейно-виховної роботи комсомольських організацій, підвищенню їх авторитету і бойовитості.

Пленум відмічає, що 4-мільйонний комсомол України проводить значну роботу по мобілізації молоді на переворення в життя накреслені Комуністичної партії Радянського Союзу, за гідну зустріч 100-річчя з дня народження В. І. Леніна та піввікового ювілею ВЛКСМ.

На всіх ділянках комуністичного будівництва комсомольці і молодь показують зразки свідомого ставлення до праці, виступають застрільниками цінних починань, спрямованих на дострокове виконання п'ятирічного плану. Комсомольські організації успішно здійснюють шефство над будівництвом підприємств металургійної, гірничорудної, хімічної промисловості, енергетики, зрошувальних систем та багатьох інших важливих об'єктів. Свій трудовий ентузіазм юнаки і дівчата поєднують з активною участю в громадсько-політичному житті, в роботі Рад депутатів трудящих, профспілок, культурно-освітніх закладів, науково-технічних товариств, спортивних та інших масових організацій.

Партійні і комсомольські організації поліпшили політико-виховну роботу серед молоді. Основна увага зосереджується на формуванні у юнаків і дівчат марксистсько-ленінського світогляду, вихованні їх у дусі комуністичних ідеалів, дружби народів, радянського патріотизму і пролетарського інтернаціоналізму, непримиренності до буржуазної ідеології. Багато робиться для виховання молоді на революційних, бойових і трудових традиціях радянського народу.

Разом з тим Пленум ЦК КП України відмічає, що деякі партійні комітети і первинні парторганізації допускають істотні недоліки в керівництві комсомольськими організаціями. Не всюди приділяється достатня увага вихованню і навчанню комсомольських кадрів, зміцненню партійного ядра в комсомолі, підвищенню відповідальності комуністів за стан справ у комсомольських організаціях, за поліпшення їх діяльності. В ряді областей партійні організації ще слабо займаються прийомом кращих комсомольців у партію.

Форми і методи роботи комсомольських організацій нерідко не відповідають зрослому політичному, загальноосвітньому і культурному рівню молоді. Комітети комсомолу мало організують заходів, які захоплювали б юнаків і дівчат, залучали їх до корисних і цікавих справ. Частина комсомольців не має громадських доручень, не бере участі в діяльності комсомольських організацій, проявляє пасивність і байдужість.

ЦК ЛКСМУ, обкоми, міськкоми, райкоми комсомолу не ведуть належної боротьби з недоліками, які ще мають місце в роботі комсомольських організацій.

Ідейно-виховна робота серед молоді іноді ведеться (Закінчення на 2-й стор.).

КІНЕЦЬ «СХІДНОГО ВАЛУ»

природний рубіж з високою і крутим правим берегом.

Перемога на Орловсько-Курській дузі відчинила Червоній Армії двері на Україну і в Білорусію — до Дніпра, куди восени 1943 року перемістився центр воєнних дій.

Дніпро був останньою надією гітлерівського командування змінити становище на фронті на свою користь. Воно сподівалося впертою обороною утримати захоплену радянську територію і зупинити наступ наших військ на рубежі Дніпра, якому надавалось виключно важливе значення. Багатоводна і широка ріка — третя по величині в Європі після Волги і Дунаю — дуже вигідний

ми з ворогом ще на Лівобережжя. В ніч на 27 вересня підрозділи 37-ї армії переслідували ворога і на ранок вийшли до берегів Дніпра. Форсувати ріку з ходу не вдалося: були відсутні переправні засоби. До вечора 27 вересня було зібрано 8 рибальських човнів, збудовано 20 плотів.

Згідно наказу командуючого армією форсування Дніпра мало початись о 2-й годині ночі 28 вересня в районі сіл Успенки, Деревки, Куцеволівки, Мишуринового Рогу. Передовим загонам було наказано під покровом темряви заволодіти плацдармом і забезпечити переправу...

В усіх підрозділах в ніч на 28 вересня відбулися партійні й комсомольські збори. Прошли такі збори і в другому батальйоні 182-го гвардійського стрілецького полку 62-ї гвардійської стрілецької дивізії, якою командував Герой Радянського Союзу гвардії полковник І. Мошляк.

Командир батальйону комуніст гвардії капітан В. Данько, його заступник по політичній частині гвардії капітан В. Воронін, парторг батальйону гвардії старший лейтенант

П. Костін і комсорг гвардії старший лейтенант К. Расвич разом обговорили питання про те, як краще виконати наказ командира по мобілізації особового складу на форсування Дніпра.

В ніч на 28 вересня відбулася нарада парторгів, які потім провели в ротах короткі партійні збори. Перед виходом на вихідну позицію в ротах відбулися мітинги. Агітатори роз'яснювали бійцям зміст звернення Військової ради 37-ї армії, провели бесіди.

Воїни запевняли командувача, що вони з честю виконають бойове завдання. Бувалий воїн А. Протищев із 197-го гвардійського артополку 92-ї гвардійської дивізії сказав: «Я воював під Сталінградом... Я перший іду на переправу і впевнений, що ми форсуємо Дніпро й виконаємо бойове завдання».

Командувач армією генерал-лейтенант М. Шарохін вночі віддав 62-у гвардійську стрілецьку дивізію, щоб перевірити готовність частин. Передові загони, які до 23-ї години зайняли вихідні позиції, знаходилися в окопах, виритих у чагарниках біля ріки. Настрій у бійців був бойовий. Всі розуміли, яке значення буде мати успішна битва за Дніпро.

Всі чекали сигналу. Ось і стрілка годинника підійшла до поділки «2», а його не було. Що трапилось? В цей час у штабі (Закінчення на 3-й стор.).

Вони прорухалися. Перший удар по «Східному валу» було нанесено частинами 37-ї армії, якою командував генерал-лейтенант М. Шарохін, в районі Деревки — Куцеволівка — Мишурино Ріг. 26 вересня з'єднання армії змінили війська 69-ї армії, яка була сильно виснажена жорстокими боя-

28 ВЕРЕСНЯ 1943 РОКУ — ПОЧАТОК ВИЗВОЛЕННЯ КІРОВОГРАДЩИНИ ВІД НІМЕЦЬКО-ФАШИСТСЬКИХ ЗАГАРБНИКІВ

ми з ворогом ще на Лівобережжя. В ніч на 27 вересня підрозділи 37-ї армії переслідували ворога і на ранок вийшли до берегів Дніпра. Форсувати ріку з ходу не вдалося: були відсутні переправні засоби. До вечора 27 вересня було зібрано 8 рибальських човнів, збудовано 20 плотів.

Згідно наказу командуючого армією форсування Дніпра мало початись о 2-й годині ночі 28 вересня в районі сіл Успенки, Деревки, Куцеволівки, Мишуринового Рогу. Передовим загонам було наказано під покровом темряви заволодіти плацдармом і забезпечити переправу...

В усіх підрозділах в ніч на 28 вересня відбулися партійні й комсомольські збори. Прошли такі збори і в другому батальйоні 182-го гвардійського стрілецького полку 62-ї гвардійської стрілецької дивізії, якою командував Герой Радянського Союзу гвардії полковник І. Мошляк.

Командир батальйону комуніст гвардії капітан В. Данько, його заступник по політичній частині гвардії капітан В. Воронін, парторг батальйону гвардії старший лейтенант

Ю ВІ ЛЕ Ю Л Е Н І Н А

ПЛЕНУМ ОБКОМУ КП УКРАЇНИ

Вчора відбувся пленум обкому КП України. З доповіддю про завдання обласної партійної організації по підготовці до 100-річчя з дня народження В. І. Леніна виступив перший секретар обласного комітету партії М. М. Кобиляк.

В обговоренні доповіді взяли участь перший секретар Кіровоградського міського КП України І. П. Валявський, секретар Кремгесієвського міськкому КП України А. Ф. Єпіфанова, робітниця заводу

«Червона зірка» В. К. Кравченко, перший секретар Гайворонського райкому КП України М. В. Гончар, директор ремзаводу «Укрсьлігосптехніки» О. П. Грінчук, голова колгоспу імені Енгельса Новоукраїнського району Р. Г. Васильєва, перший секретар обкому ЛКСМУ М. Д. Сиротюк та інші.

В обговореному питанні пленум прийняв постанову.

СЕМІНАР КЕРІВНИКІВ РАЙОННИХ СЕМІНАРІВ ПРОПАГАНДИСТІВ

Відбувся семінар керівників районних семінарів пропагандистів комсомольської політосвіти. Секретар обкому комсомолу Т. Лещевська розповіла присутнім про підсумки 1967—1968 навчального року в системі комсомольської політосвіти та завдання на новий рік.

Учасники семінару прослухали лекції з історії комсомолу області, про міжнародне становище, на секційних заняттях одержали методичні поради, обмінялися досвідом роботи.

В дитячому садку № 3 міста Бобринця.

Фото В. КОВПАКА.

Про дальше поліпшення партійного керівництва комсомольськими організаціями республіки

(Закінчення. Початок на 1-й стор.)

нецілеспрямовано, без врахування специфіки різних її категорій і груп. Недостатньо використовуються наявні можливості для формування у юнаків і дівчат наукового світогляду, вироблення в них класового підходу до явищ і подій сучасності, вивчення молоддю марксизму-ленінізму, історії КПРС і комсомолу. Допускаються недоліки в політичному навчанні молоді. Недостатньо налагоджена інформація комсомольців і молоді з важливих питань внутрішньої і зовнішньої політики нашої партії і уряду.

Не всі партійні організації по-справжньому дбають про виховання у юнаків і дівчат високої моралі, естетичних смаків, про прищеплення їм почуття громадського обов'язку. Окремі молоді люди допускають антигромадські вчинки. Недостатньо використовуються для виховання молоді преса, радіо, телебачення, література і мистецтво.

Деякі партійні організації не проявляють необхідної турботи про трудове виховання молоді, залучення її до участі в соціалістичному змаганні, не вимогли ставляться до господарських керівників, які не створюють належних умов для високопродуктивної праці і навчання, слабо дбають про побут і дозвілля юнаків і дівчат. Частина молодих робітників і колгоспників не виконує на виробництві, допускає порушення трудової дисципліни.

Істотні упущення мають місце в керівництві комсомольськими організаціями учбових закладів. Партійні організації ряду вузів, технікумів, шкіл, професійно-технічних училищ ще недостатньо займаються питаннями удосконалення навчально-виховного процесу, слабо спрямовують зусилля комсомольських організацій на боротьбу за глибокі і міцні знання. Викладання суспільних дисциплін не завжди пов'язується з завданнями комуністичного будівництва та ідеологічної роботи партії на сучасному етапі. В частині вищих і середніх спеціальних учбових закладів та шкіл не приділяється необхідної уваги трудовому вихованню молоді та зміцненню зв'язків з виробничими колективами.

Пленум ЦК КП України постановляє:

1. Зобов'язати обком, міськком, райком партії, первинні партійні організації поліпшити керівництво комсомольськими організаціями, неухильно підвищувати роль комсомолу в комуністичному вихованні молоді, господарському і культурному будівництві та політичному житті.

Партійним і комсомольським організаціям зосереджувати головну увагу на дальшому піднесенні політичної і трудової активності комсомольців і молоді, вихованні їх в дусі комуністичних ідеалів, мобілізації юнаків і дівчат на успішне виконання рішень XXIII з'їзду КПРС і XXIII з'їзду КП України, завдань п'ятиріччя, на гідну зустріч 100-річчя з дня народження В. І. Леніна.

Обов'язковою умовою партійного керівництва комсомольськими організаціями має бути глибока обізнаність із станом їх роботи, постійна увага, висока вимогливість, вивчення і всебічне врахування настроїв, запитів, політичної і освітньої підготовки молоді, специфіки різних її категорій.

2. Пленум звертає увагу обкомів, міськкомів, райкомів партії, ЦК ЛКСМУ на необхідність дальшого організаційно-політичного зміцнення первинних комсомольських організацій, піднесення їх авторитету і бойовості. Слід виховувати всіх членів ВЛКСМ в дусі високої відповідальності за стан справ у комсомольській організації, підвищувати виховну роль комсомольських зборів, розгорнути критику і самокритику, зміцнювати комсомольську дисципліну, добиватися, щоб всі комсомольці активно виконували доручення. Ширше залучати молоді до участі в діяльності Рад депутатів трудящих, профспілкових та інших громадських організацій. Посилити роботу по підготовці та прийому до лав комсомолу молодих робітників і колгоспників, учнівської молоді.

Підвищувати відповідальність первинних, цехових і бригадних партійних організацій і партійних груп за діяльність комсомольських організацій.

3. Поліпшити роботу по добору і вихованню комсомольських кадрів. Зміцнювати партійне ядро в

комсомолі, підносити відповідальність комуністів, які працюють у комсомольських організаціях, постійно контролювати і спрямовувати їх діяльність. Не допускати невиправдано часті заміни керівних комсомольських кадрів, більше висувати на комсомольську роботу жіночої молоді. Виховувати у комсомольських ватажків високу ідейність, принциповість, діловитість, скромність, непримиренність до недоліків.

Партійним комітетам удосконалювати навчання комсомольських кадрів, передавати їм досвід політичної і організаторської роботи в масах, систематично інформувати комсомольський актив з важливих питань внутрішньої і зовнішньої політики КПРС і Радянського уряду, а також життя району, міста, області, республіки.

4. Партійним і комсомольським організаціям посилити ідейно-політичну роботу серед молоді, виховувати у неї комуністичну переконаність, революційну пильність, рішуче викривати підступні дії імперіалізму, вести непримиренну боротьбу проти буржуазної ідеології. Прищеплювати юнакам і дівчатам уміння оцінювати всі події і явища суспільного життя з класових марксистсько-ленінських позицій.

Поліпшити організацію і підняти ідейно-теоретичний рівень політичного навчання комсомольців і молоді, розвивати у юнаків і дівчат глибокий інтерес до марксистсько-ленінської теорії. Основну увагу зосереджувати на вивченні молоддю життя і діяльності В. І. Леніна, широкій пропаганді ленінської теоретичної спадщини. Поглиблювати зміст та ідейну спрямованість лекційної пропаганди і політичної інформації серед комсомольців і молоді.

5. Посилити роботу по вихованню юнаків і дівчат в дусі дружби народів, радянського патріотизму і пролетарського інтернаціоналізму. Ширше пропагувати історичні здобутки народів СРСР, подвиги старших поколінь радянських людей, прищеплювати молоді почуття законної гордості за нашу соціалістичну Батьківщину.

Виховувати молоді на революційних, бойових і трудових традиціях радянського народу. Регулярно організовувати виступи перед юнаками і дівчатами старих комуністів, учасників Великої Жовтневої соціалістичної революції, громадянської і Великої Вітчизняної воєн, героїв праці, проводити зустрічі молодих робітників, колгоспників, студентів, учнів з воїнами Радянської Армії. Підняти роль комсомолу, ДТСААФ і добровільних спортивних товариств у військово-патриотичному вихованні молоді.

6. Пленум вимагає від партійних, радянських, господарських, профспілкових і комсомольських органів дальшого поліпшення трудового виховання молоді, широкого залучення молодих робітників і колгоспників до участі в соціалістичному змаганні. Всіляко підтримувати починання молоді, спрямовані на прискорення будівництва важливих народногосподарських об'єктів, найшвидше освоєння проектних потужностей, впровадження нової техніки і прогресивної технології, досягнення науки і передового досвіду, вдосконалення організації та підвищення продуктивності праці, поліпшення якості і зниження собівартості продукції. Підвищувати роль комсомольських організацій колгоспів і радгоспів у розвитку сільськогосподарського виробництва.

Партійним і комсомольським організаціям, профспілкам, міністерствам і відомствам, керівникам підприємств, будов, колгоспів і радгоспів проявляти постійну турботу про молодих робітників, колгоспників і спеціалістів, створювати для них необхідні виробничі і культурно-побутові умови, підвищувати їх кваліфікацію і культурно-технічний рівень. Зміцнювати трудову дисципліну серед комсомольців і молоді, виховувати гордість за свою професію, повагу до традицій колективу, комуністичне ставлення до праці і суспільної власності.

Активніше залучати юнаків і дівчат до управління виробництвом і громадськими справами, до участі в зборах і постійно діючих виробничих нарадах підприємств, будов і радгоспів, в роботі правління колгоспів, організацій винахідників і раціоналізаторів, науково-технічних товариств. Сміливіше висувати молодих спеціалістів, передовиків і новаторів виробництва на відповідальні ділянки роботи.

7. Партійним, радянським, профспілковим і комсомольським організаціям необхідно постійно розвивати прагнення юнаків і дівчат до підвищення загальноосвітнього та ідейно-теоретичного рівня, науково-технічної творчості, участі в художній самодіяльності, занять фізкультурою, спортом, туризмом. Забезпечити дальше поліпшення роботи культурно-освітніх закладів. Краще організувати виховну та культурно-масову роботу за місцем проживання молоді, особливо в гуртожитках. Активніше вести боротьбу проти пережитків минулого в побуті і поведінці окремої частини молодих людей, проти порушень правил соціалістичного співжиття. Поліпшувати атеїстичне виховання молоді.

8. Підвищувати роль преси, радіо, телебачення в комуністичному вихованні молодого покоління, в мобілізації зусиль юнаків і дівчат на боротьбу за успішне здійснення планів господарського і культурного будівництва. Обкомам, міськкомам, райкомам КП України, ЦК ЛКСМУ більш предметно здійснювати керівництво партійними, комсомольськими та піонерськими газетами і журналами, підвищувати якість і дівість матеріалів, що публікуються в них, краще використовувати газети і радіо для оперативної політичної інформації молоді. В пресі, радіо і телепередачах ширше висвітлювати багатогранне життя комсомольських організацій, повніше розкривати досвід партійного керівництва комсомолом.

Підвищувати ідейно-теоретичний і художній рівень книг та інших видань, які випускаються в республіці для молоді.

9. Зажадати від партійних комітетів та ЦК ЛКСМУ дальшого поліпшення керівництва комсомольськими організаціями учбових закладів республіки. Діяльність партійних і комсомольських організацій має бути спрямована на свідоме засвоєння кожним студентом і учнем марксистсько-ленінської теорії, на підготовку ідейно загартованих висококваліфікованих спеціалістів, безмежно відданих справі комунізму. Виховувати у студентів і учнів почуття високої відповідальності перед партією і народом за глибоке оволодіння знаннями по своїй спеціальності, ширше залучати їх до активної участі в громадсько-політичному житті. Розширювати зв'язки комсомольських організацій вузів та колективів робітничої і колгоспної молоді, практикувати проведення спільних заходів, які б взаємно збагачували їх досвідом ідейно-виховної роботи.

Предметом постійної турботи партійних організацій повинні бути виховання і фахова підготовка учнів професійно-технічних училищ.

Підвищувати роль комсомольських і піонерських організацій у школі, спрямовувати їх діяльність на допомогу педагогічним колективам у вихованні в учнів прагнення до оволодіння знаннями, формування у них високих моральних якостей радянського громадянина.

Партійним, профспілковим, комсомольським організаціям підприємств, будов, колгоспів, радгоспів, установ посилювати допомогу школі, систематично обговорювати питання виховання дітей, активізувати діяльність рад сприяння сім'ї і школі, поліпшувати пропаганду педагогічних знань серед населення.

10. Ширше використовувати кращі твори літератури і мистецтва для виховання у юнаків і дівчат любові до Радянської Вітчизни, рис комуністичної моралі та високих естетичних смаків.

Партійним і комсомольським організаціям творчих спілок і мистецьких закладів спрямовувати зусилля письменників і митців на створення високоідейних і художньо досконалих творів. Дбайливо виховувати молодих письменників, композиторів, художників, акторів, кіномитців.

Пленум ЦК КП України висловлює впевненість, що партійні організації і надалі підноситимуть рівень керівництва комсомольськими організаціями, поліпшуватимуть роботу по комуністичному вихованню молодого покоління, що молоді республіки і її передовий загін — комсомол України гідно продовжуватимуть справу своїх батьків, самовіддано працюватимуть над перетворенням в життя величезних планів комуністичного будівництва.

ПОЛІТИЧНИЙ ГАРТ

ВЧИМОСЯ КОМУНІЗМУ, БУДЕМ КОМУНІЗМ

Ленінський урок на таку тему відділ пропаганди і культурно-масової роботи обкому комсомолу рекомендує провести в кожному гуртку і семінарі комсомольської політосвіти

В сфері комсомольської політосвіти все більшу популярність здобувають ленінські уроки, як форма активного залучення молоді до вивчення ленінської спадщини. Минулий навчальний рік чимало гуртків і клубів закінчили ленінськими уроками. Таким уроком вони розпочинають і новий навчальний рік.

Обком комсомолу, узагальнивши набутий досвід, рекомендує у всіх гуртках і семінарах комсомольської політосвіти навчальний рік почати ленінським уроком «Вчимося комунізму, будемо комунізм». Він має стати своєрідним оглядом рядів молодого покоління, злітом партії і народу про те, як молоді виконують ленінські заповіді, якими трудовими дарунками зустрічає своє свято — 50-річчя ВЛКСМ.

Нижче вміщуємо методичну розробку уроку.

ЛЕНІНСЬКИЙ УРОК — це не звичайний диспут не звичайні збори чи заняття гуртка. Це — колективна рада з Іллічем, в ході якої кожний учасник уроку вчиться діалектично аналізувати проблеми, які його хвилюють. На ленінському уроці

ймовірно, що виникне і диспут, і запальна суперечка. Але всьому цьому повинне передувати цілеспрямоване вивчення марксистсько-ленінської літератури.

Якщо ти братимеш участь в ленінському уроці «Вчимося комунізму, будемо

комунізм», то, безсумнівно, ще раз уважно перечитаєш промову В. І. Леніна на III Всеросійському з'їзді РКСМ «Завдання спілок молоді», ще раз звернешся до його статті «Великий почин». Прочитавши їх, збагнувши всю велич ідей Ілліча, ти знову відчуєш, як співзвучні його думки з нашим часом. І тобі хочеться докладно зважити, як ти і твої товариші виконуєш ленінські заповіді. Пропонуємо тобі для роздумів окремі ленінські думки з «Завдань спілок молоді» та «Великого почину».

1. «...СПІЛКА МОЛОДІ І ВСЯ МОЛОДЬ ВЗАГАЛІ, ЯКА ХОЧЕ ПЕРЕЙТИ ДО КОМУНІЗМУ, ПОВИНА ВЧИТИСЯ КОМУНІЗМУ», — ПІДКРЕСЛЮВАВ ІЛЛІЧ НА III З'їзді РКСМ.

Як вчитися комунізму? Яким шляхом потрібно йти, щоб у кожного виховати комуністичну переконаність? Вчитися комунізму, чи означає це лише набувати глибокі знання, оволодівати наукою?

Коли ці питання обміркуює разом, то, видно, наведете безліч прикладів, що людина завтра виростає у творчих буднях сьогодення.

Розмова буде цікавішою, кориснішою, якщо звернутися до конкретних справ свого колективу. Цікаво почути думку кожного учасника уроку, як він уявляє собі справжнього будівника комунізму, що робить, щоб бути на нього схожим, з кого бере приклад.

2. «КОМУНІЗМ ПОЧИНАЄТЬСЯ ТАМ, ДЕ З'ЯВЛЯЄТЬСЯ САМОВІДДАНА, ПЕРМАЮЧА ТЯЖКУ ПРАЦЮ, ТУРБОТА РЯДОВИХ РОБІТНИКІВ ПРО ЗБІЛЬШЕННЯ ПРОДУКТИВНОСТІ ПРАЦІ, ПРО ОХОРОНУ КОЖНОГО ПУДА ХЛІБА, ВУГІЛЛЯ, ЗАЛІЗА ТА ІНШИХ ПРОДУКТІВ, ЯКІ ДОСТАЮТЬСЯ НЕ ТИМ, ХТО ПРАЦЮЄ ОСОБИСТО І НЕ ЙХ «БЛИЖНІМ», А «ДАЛЕКИМ», ТОБТО ВСЬОМУ СУСПІЛЬСТВУ В ЦІЛОМУ. ДЕСЯТКАМ І СОТНЯМ МІЛЬІОНІВ ЛЮДЕЙ, ОБ'ЄДНАНИХ... В ОДНУ СОЦІАЛІСТИЧНУ ДЕРЖАВУ».

А які комуністичні принципи найбільш стійко ввійшли в твоє життя, в життя твого колективу? Що значить працювати по-комуністичному? Твій особистий вклад у зростання продуктивності праці.

На ці питання не досить відповісти, скільки бригад і ударників комуністичної праці є на заводі чи в колгоспі, який ефект від впровадження раціоналізаторських пропозицій. Варто по-ленінськи,

28 ВЕРЕСНЯ 1943 РОКУ — ПОЧАТОК ВИЗВОЛЕННЯ

КІРОВОГРАДЩИНИ ВІД НІМЕЦЬКО-ФАШИСТСЬКИХ ЗАГАРБНИКІВ

(Закінчення.)

Початок на 1-й стор.).
62-ї гвардійської стрілецької дивізії всі були занепокоєні. Група розвідників із семи бійців, послана вночі на протилежний берег у село Куцеволівку, не повернулася.

Там, на Правобережжі, в цей час розгортались трагічні події.

Розвідники, не зустрічаючи

КІНЕЦЬ „СХІДНОГО ВАЛУ“

опору, направились до села. На їх шляху був лиман. Гвардійці зупинились. Їх помітила місцева жителька Шашло. Під'їхавши на човні, вона взялася переправити сміливців. Тричі її човен долав водну перешкоду. Коли вона робила останній рейс, гітлерівці помітили розвідників і відкрили вогонь. Жінку було поранено, а бійці пробрались в село і несподіваним ударом посяли серед фашистів переполох. Почалася нерівна боротьба. Кільце навколо радянських воїнів звужувалося. Тоді бійці забрались на горнище однієї з хат і звідти продовжували вести вогонь. Гітлерівці підпалили хату. Сміливці до останнього подиху вели вогонь і загинули смертю хоробрих.

О 4.00 28 вересня де-

сант 2-го стрілецького батальйону в кількості 50 бійців під командуванням гвардії капітана В. Данька на трьох понтонах направилися до правого берега. Одночасно інший десант в кількості 100 бійців направилися до пристані північніше Мишуриноного Рогу.

Батальйон офіцера В. Данька першим ступив на Правобережжя в районі Куцеволівки і захопив плацдарм шириною 2 кілометри. Переправа пройшла непоміченою. Тільки остання десантна група 3-го стрілецького батальйону гвардії капітана В. Сентюріна була обстріляна гітлерівцями.

В районі Деревки першими оволоділи плацдармом бійці гвардії капітана Зв'яздіна. Батальйон не мав жодного човна. Де ж їх дістати? На лівому березі не було, проте на протилежному їх було кілька. Гвардії сержант Горячев добровільно взявся пригнати човни. Визвалося ще кілька бійців. Як тільки наступила темрява, четверо сміливців увійшли в воду і попливли. Захопивши чотири човни під самим носом у гітлерівців, вони непомітно повернулись назад. На цих човнах ба-

тальйон у складі 280-го гвардійського стрілецького полку і почав форсувати Дніпро.

62-га гвардійська стрілецька дивізія на ранок 29 вересня переправила всі стрілецькі полки і більшу частину полкової артилерії.

Праворуч від 37-ї армії діяли війська 6-ї армії під командуванням генерал-лейтенанта О. С. Жадова. На цій ділянці першими форсували Дніпро в районі колишнього Табурища підрозділи 95-ї гвардійської стрілецької дивізії, якою командував генерал-майор Никитченко. Ліворуч Дніпро форсувала 7-а армія.

У нерівних і жорстоких боях на правому березі бійці і командири 5-ї, 37-ї і 7-ї армій завоювали плацдарм, з якого в середині жовтня 1943-го військова фронт перейшли в новий наступ.

В середині жовтня було прорвано «Східний вал» у районі Запоріжжя, а на початку листопада було захоплено плацдарм в районі Києва і визволено столицю України. «Східний вал», на який гітлерівці поклали стільки надій, впав під ударами радянських військ.

В. ПОВІЙЧУК,
полковник запасу,
учасник форсування Дніпра.

Чуєш, Дніпре?

На місце колишньої переправи в Іхав районі з директором Куцеволівської середньої школи Володимиром Кузьмичем Решевським і секретарем сільської Ради Миколою Яковичем Коваленком. Дорога вела нас на південний схід від села. За околицею вона збігла в низовину, і наш мотоцикл натужно заревів, викидаючи з-під коліс пісок. Двом із нас довелося встати й допомогти машині вибратись на твердший ґрунт. Проскочили сосняком, і дорога вивела до Дніпра. Хвилі розбурхано були в крутий берег, білі гребені буруннилися піною...

— Тут...

Це я зрозумів і сам. Неподаляк від берега, відкритий для всіх вітрів, упираючись у небо шпилем, стояв обеліск. Його поставили куцеволівці на честь тих, хто першим ступив на їх землю, несучи свободу і визволення від фашистської погани. Тут двадцять п'ять років тому, на світанку 28 вересня висадились десантники гвардії капітана В. Данька, звідки вони крок за кроком просувались в напрямі села. Зараз тут верхів'я Дніпродзержинського водосховища, і вода піднялася, затопивши плавнюву низину. Десь там, під розбурханою хвилею Дніпра, мені вчувається, як тихо передають накази командирів бійців, що непомітно займають плацдарм, десь там залишились поронки від снарядів, які вдарили нараз по десантниках. Тут піднімав в атаку своїх бійців командир роти Петро Шильдін, тут йшов у розвідку Олексій Галушко, тут зв'язався 2-го батальйону 182-го гвардійського стрілецького полку Олександр Ветужських тягнув під вогнем ланку телефонного кабеля. Священне місце рясно політе кров'ю радянських воїнів. Мої супутники нічого не розповідають, я не розпитую. Я знаю все, що відбувалось тут чверть століття тому, знаю з розповідей жителів прибережних сіл, з документів, з листів бійців і командирів, які форсували тут Дніпро.

Торік на цьому місці стояли колишній розвідник Олексій Галушко і колишній командир роти Герой Радянського Союзу Петро Шильдін, які приїхали до куцеволівців в День Героїв.

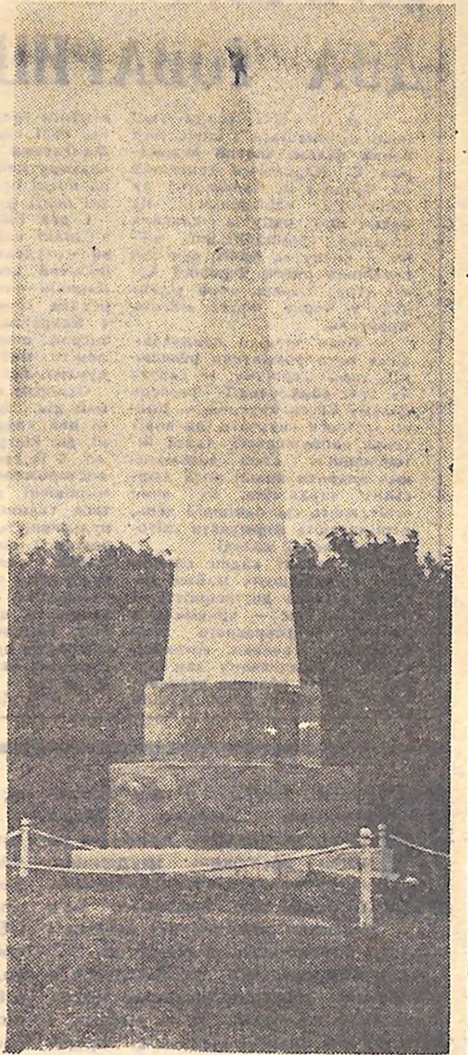
Весняний вітер віяв з Дніпра прохолодою, шепотіла біля берега хвиля. Вони стояли жовчки, переживаючи знову події, які відбувались на цьому березі 28 вересня 1943 року, кожний про себе згадував своїх однополчан, які вийшли живими з тих боїв, або ж назавжди залишились лежати на куцеволівській землі. Стояли і думали, звертаючись до свого Славутича: «Чуєш, Дніпре? Ми знову прийшли до тебе, твої сини і визволителі. Ми ніколи не забудемо твоїх вересневих днів 1943-го року, коли на твоїх берегах йшли на смертний бій з ворогом».

Іх, як і багатьох інших учасників штурму гітлерівського «Східного валу» в районі Куцеволівки, розшукали слідом середньої школи. Листи в школу йдуть з різних куточків країни. Відгукуються герої Дніпровської переправи, згадують про події тих років, називають прізвища своїх однополчан, дають адреси інших учасників боїв за Куцеволівку. З Ташкента пише листи Г. Мухін. Він дав адреси кількох своїх бойових побратимів, розповів про героїчну смерть комсомольця Миколи Репнікова. Відважний броньбійник був на передньому краї, влучно знищував ворожі машини. Батьки сміялися доводило нічого не знали про свого сина. І ось в Петропавлівськ-на-Камчатці полетів лист. Піонери зав'язали листування, відправили батькам героя кілька посилок з дарами української землі, за яку загинув їх син.

Відгукнувся і колишній рядовий Іван Новачок, який зараз працює вчителем у Казахстані. Він пише:

«Мені в той час було вісімнадцять років, мене тільки призначили в армію. Бій за Дніпро в Куцеволівку був моїм першим боем. Пам'ятаю, на світанку ми переправились на один з піщаних островів. Пісок скрипів під ногами, як сніг. Воріди перейшли на правий берег і зразу вступили в бій. Зайняли сосновий бір, збили гітлерівську оборону і опільді увійшли в Куцеволівку. Як зараз бачу — село стоїть на підвищенні, а внизу — чагарники, комиші, болота. Коли ми увірвалися в село, гітлерівці не чекали такого шандякого удару і саме готувались до якогось свята. В хатах на столах — вина, закуски. Та крикливо виявився їх бенкет. Вибили ми їх з крайньої вулиці, пробрались на іншу. Багато чого я вже забув, але те, що відбулося на цій вулиці, мені ніколи не забути. Біля колодязя стояла жінка, навколо свистіли кулі і вибухали снаряди, а вона дівставала воду і напувала бійців. Якби ви знали, яка то була вода! Вона впливала нам сили, і ми йшли без страху знову в бій».

Піонерський загін 7-а класу носить ім'я Павла Кузуба. В куточку, присвяченому героєві — описання його подвигу, фотографія, схема наступу, на якій позначено висоту, де загинув відважний воїн. Довго залишалось невідомим ім'я цього героя, який в бою за висоту 177 повторив подвиг Олександра Матросова. Того жовтневого ранку тилові підрозділи одержали наказ ліквідувати гітлерівців з яру і заводити висотою, яка своїм вогнем заважала нашим частинам просуватись вперед. Жорстоким був бій. Ворожі кулемети

і кожен метр землі. Особливо приїждько був один із дзотів. І раптом він захлинувся. Бійці з криком «ура!» кинулись на висоту і заволоділи нею. На амбразури дзоту лежав їх товариш, який грудьми закрив вогневу пелюку кулемета.

Частини наступали далі. І жителі Куцеволівки лише пам'ятають, що однополчани назвали героя Козаком і що він родом з Краснодарського краю. Почалась розшуки. З Архіву Міністерства оборони повідомили, що у складі частин, які звільняли Куцеволівку, нікого Козака не було. Був Павло Кузуб, якому посмертно присвоєно звання Героя Радянського Союзу. Відгукнувся і однополчанин і теж підтвердив — воїном, який повторив подвиг Матросова, був 19-річний юнак з Кубані Павло Кузуб.

Сьомому «А», який проводив розшуки героя, присвоєно його ім'я, жителі села спорудили на його могилі пам'ятник.

Як дорогою реліквію, бережуть школярі лист санинструктора Ніни Авдеевої до своєї сестри. Він датований 23 червня 1943 року, за три місяці до загибелі дівчини. У своєму листі вона пише, як їх, студенток Львівського медичного технікуму, достроково випустили медсестрами, як будували оборонні рубежі біля Волги, як вдалося потрапити в армію. Була в кількох боях, нагороджена орденом Червоного Прапора, а потім потрапила в полон. Їй вдалося втекти. Дівчина переливала через Дніпро і знайшла свою частину, де її вже вважали загиблою. На цьому лист закінчується. Далі його доповнили розповіді однополчан. В одному з боїв поранили заступника командира батальйону по політичній частині. Фашисти оточували його з усіх боків, сподівалися взяти в полон. Це побачила санинструктор Ніна Авдеева. Вона пробралась до політпрацівника, впіймала коня, який якимсь чином був недалеко, посідила на нього пораненого і відправила до наших позицій. В цей час її схопили гітлерівці. Вони катували дівчину, але її жодного слова не сказала про сили наших військ. Тоді розлючені фашисти прив'язали її до стовпа і спалили.

...Минають роки. Залікувалися рани війни. Давно вже переорані окопи і бліндажі, що залишились вліта на землях колгоспу «Дніпро». Уже й свідки тих подій не в усіх подорожнях можуть згадати грізні дні осені 1943-го. Ніколи не попернуться до своєї рідної домівки ті 361 куцеволівців, що загинули на війні. І ті, більше 850 бійців різних національностей, що віддали своє життя за українське село Куцеволівку.

Та вічно вони будуть жити в пам'яті жителів придніпровського села. Житимуть в кожній колосі колгоспної ниви, в плескоті дніпровської хвилі, в крику немовляти, народженому на вільній землі. Пройдуть ще десятки років, і сотні років минути, і вже діти дітей ветеранів війни прийдуть на крутий берег Дніпра, щоб сказати йому: «Чуєш, Дніпре? Ми прийшли до тебе, сини і онуки лавних твоїх визволителів, щоб віддати їм шану, щоб вклонитись їх славним іменам».

В. ГАНЦЬКИЙ,
спецкор «Молодого комунара»,
с. Куцеволівка
Онуфріївського району.

На командному пункті 95-ї гвардійської Полтавської стрілецької дивізії в районі Дніпра (зліва направо): майор Корещий (стоять), командир дивізії генерал-майор Никитченко (сидить), начальник штабу дивізії підполковник Бойко; в другому ряду третій зліва — начальник зв'язку дивізії підполковник В. П. Повійчук. Вересень 1943 р.

Обласний зліт пропагандистів

25 вересня відбувся обласний зліт пропагандистів. У ньому взяли участь секретарі міськомів і райкомів партії, які віддають питаннями ідеології, завідуючі відділами пропаганди й агітації міськомів і райкомів партії, завідуючі кабінетами політичної освіти міськомів і райкомів партії, редактори районних газет, пропагандисти системи партійної і комсомольської політосвіти — всього понад 950 чоловік.

Перед початком роботи учасники зльоту поклали квіти до

підніжжя пам'ятника В. І. Леніну.

І ось учасники зльоту в приміщенні обласної філармонії. Обирається почесна президія в складі Політбюро ЦК КПРС. Всі встають, коли до залу прапороносці вносять Прапор орденосносці Кіровоградщини і Пам'ятний прапор ЦК КПРС. Президія Верховної Ради Союзу РСР, Ради Міністрів СРСР і ВЦРПС, яким область нагороджена за успіхи в змаганні на честь 50-річчя Радянської влади.

З доповіддю «Оволодіння ленінською ідейною спадщиною —

головне в марксистсько-ленінській освіті комуністів області» виступила секретар обкому партії Н. П. Сухаревська.

В обговоренні доповіді взяли участь секретар Петрівського райкому КП України В. Л. Захарченко, комуніст з 1917 року О. О. Башаши, пропагандисти А. П. Несеренко з Онуфріївського району, В. В. Гусєва з Олександрії, О. О. Калмов з Вільшанського району, П. Ф. Яндович з Кіровограда та інші.

Учасники зльоту прийняли звернення до всіх пропагандистів області.

А як ми залуцаємо неспілку молодь до активного громадського життя і до участі в будівництві комунізму? Як народжується висока трудова і політична активність юнаків і дівчат!

5. «СПІЛКА ПОВИННА БУТИ ТАКОЮ, ЩОБ КОЖНИЙ РОБИТНИК БАЧИВ У НІЙ ЛЮДЕЙ, ВЧЕННЯ ЯКИХ, МОЖЛИВО, ЙОМУ НЕЗРОЗУМІЛЕ, ВЧЕННЮ ЯКИХ ВІН ВІДРАЗУ, МОЖЕ І НЕ ПОВІРИТЬ, АЛЕ НА ЖИВІЙ РОБОТІ ЯКИХ НА ЙХ ДІЯЛЬНОСТІ ВІН БАЧИВ БИ, ЩО ЦЕ ДІЙСНО ТІ ЛЮДИ, ЯКІ ВКАЗУЮТЬ ПОМУ ВІРНИЙ ШЛЯХ».

Як ми, комсомольці, дбаємо про ріст авторитету своєї організації? Які справи сприяють його росту?

6. «БЕЗ РОБОТИ, БЕЗ БОРОТБИ КНИЖНЕ ЗНАННЯ КОМУНІЗМУ З КОМУНІСТИЧНИХ БРОШУР І ТВОРІВ ПРОСТО НІЧОГІСЬКО НЕ ВАРТЕ, БО ВОНО ПРОДОВЖУВАЛО Б СТАРІЙ РОЗРИВ МІЖ ТЕОРИЄЮ І ПРАКТИКОЮ».

Що робиться в твоєму колективі для справжньої комуністичної освіти кожної молоді людини? Що зроби ти сам для свого ідейного зростання?

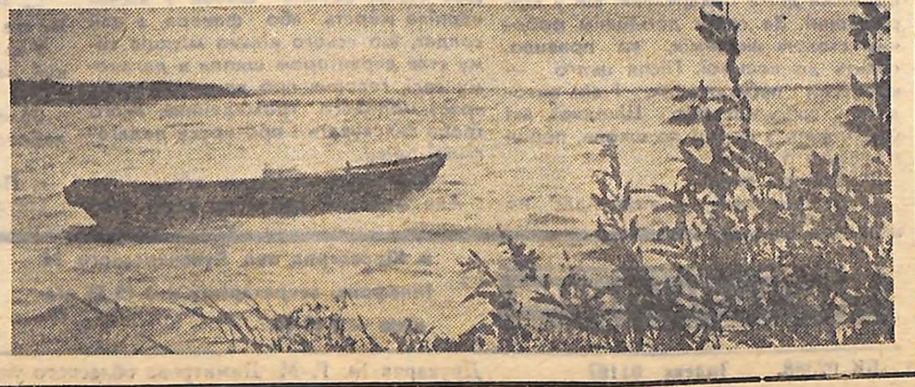
На ленінський урок бажано запросити героїв війни і праці, старих більшовиків і комсомольців.

принципово подивитися, чи всі молоді виробничники «самовіддано турбуються» про зростання продуктивності праці, як комітет комсомолу, адміністрація підтримують і впроваджують цінні починання. Важливо прослідкувати, як молодь ставиться до труднощів, що виникають при впровадженні новизни — долає їх, відступає чи обходить. Таке дослідження дасть змогу повести серйозну розмову про комуністичну принциповість, почуття обов'язку, про місце кожного в строю будівників комунізму.

3. «КОЛИ НОВЕ ШОЯНО НАРОДИЛОСЬ, СТАРЕ ЗАВЖДИ ЛИШАЄТЬСЯ, НА ПРОТЯЗІ ДЕЯКОГО ЧАСУ, СИЛЬНІШИМ ВІД НЬОГО. ЦЕ ЗАВЖДИ ТАК І В ПРИРОДІ, І В СУСПІЛЬНОМУ ЖИТТІ».

В яких формах зараз відбувається боротьба нового і старого? В чому вона особливо гостро проявляється (критика старих методів адміністративного керівництва, недосконалість організації праці тощо)?

4. «...БЕЗ ЗАЛУЧЕННЯ ВСІєї МАСИ РОБИТНИЧОЇ І СЕЛЯНСЬКОЇ МОЛОДІ ДО... БУДІВНИЦТВА КОМУНІЗМУ ВИ КОМУНІСТИЧНОГО СУСПІЛЬСТВА НЕ ПОБУДУЄТЕ».

НОВИНИ ЕКРАНУ

„СЛУЖИЛИ ДВА ТОВАРИША...“

— словами цієї солдатської пісні починається і кінчається новий фільм, знятий режисером Е. Кареловим (сценарій Ю. Фіда і В. Дунського) на кіностудії «Мосфільм». Це фільм про одну із славних сторінок громадянської війни — битву за Крим, про той героїчний ривок Червоної Армії через Сиваш, який відкинув у Чорне море війська Врангеля.

— Мене завжди приваблювала тема романтики революції, тема героїзму, — сказав на прес-конференції творець фільму Євген Карелов. — Давно хотілося показати, як події такої напруженості, такої інтенсивності і сили допомагають виявити кращі риси людських характерів, як вони освітлюють сьогодишній день, допомагають формувати світогляд сучасної молоді.

...Уже перші кадри кіноповісті приваблюють малі документальну достовірність і в той же час — прикметами високого і прекрасного духу революції. Тачанки, вогнища, окопи і по-дитячому зацікавлені, уважні обличчя червоноармійців, які вперше почали

вчитися грамоти... Комісар читає свої вірші про сипляк... Маленький оркестр розучує нехитру мелодію маршу — вона потім буде супроводжувати усі події фільму.

І два білі, два товариша, з'єднані наказом командування — студент Андрій Некрасов і робочий хлопець з Тули Іван Карякін — герої фільму. Їм передана трофейна кінокамера. І Некрасов, у минулому фотограф, повинен терміново оволодіти майстерністю кінодокументаліста.

Основою фільму, його головною діючою історією і стали ці два характери — такі різні, дві біографії — такі несхожі. З їх стосунків, з недовіри, настороженості, а потім все міцнішої дружби і складається тканина кіноповісті. Імппульсивність, гарчачковість Карякіна і спокійна, неблагослівна глибина Некрасова утворюють той рідкісний і дорогіший сплав, який так хвилює в цьому фільмі. До речі, біографія героя нагадує біографію одного з перших радянських операторів — Едуарда Тіссе.

— Нам було дуже важко

знайти героя, який зміг би «виграти» суєздство Родана Бикова (Карякін), його улюбленого кіногероя, — сказав журналістам Е. Карелов. — Своєрідність, яка була талановитість Бикова врівноважується незвичайним темпераментом, достовірністю і м'якістю Олега Янковського (Некрасова). Актор Саратовського театру юного глядача, він спочатку пробувався у фільмі на роль білого офіцера,

але покорно пас своєю чарівністю і став одним з двох товаришів. Цікаво, що в одній з епізодичних ролей — білогвардійського полковника — ми знайшли брата Олега — Вячеслава Янковського, артиста Мінського драматичного театру.

Фільм «Служили два товариша» — один з кінотворів, присвячених 50-річчю ВЛКСМ.

Т. СТРИКОВСЬКА.
(Кор. ТАРС).

СПОРТ

ФУТБОЛ

КАЛЕНДАР ІГОР КОМАНД ПЕРШОЇ ГРУПИ КЛАСУ «А» НА ЖОВТЕНЬ

- 6 ЖОВТНЯ. ЦСКА — «Динамо» (Тб), «Чорноморець» — «Спартак», «Динамо» (Мн) — «Крила Рад», «Шахтар» — «Динамо» (Кб), «Кайрат» — СКА, «Пахтакор» — «Торпедо» (Кт), «Зоря» — «Нефтчі», «Зеніт» — «Торпедо» (М).
- 7 ЖОВТНЯ. «Динамо» (М) — «Аратар».
- 8 ЖОВТНЯ. «Динамо» (К) — «Локомотив».
- 10 ЖОВТНЯ. «Динамо» (Мн) — «Торпедо» (М), «Шахтар» — «Нефтчі», «Кайрат» — «Торпедо» (Кт), «Пахтакор» — СКА, «Зоря» — «Динамо» (Кб).
- 11 ЖОВТНЯ. «Динамо» (М) — «Динамо» (Тб).
- 12 ЖОВТНЯ. «Динамо» (К) — «Спартак», ЦСКА — «Аратар», «Чорноморець» — «Локомотив», «Зеніт» — «Крила Рад».
- 17 ЖОВТНЯ. «Крила Рад» — «Чорноморець», «Торпедо» (М) — «Динамо» (К), СКА—ЦСКА, «Торпедо» (Кт) — «Динамо» (М).
- 18 ЖОВТНЯ. «Динамо» (Тб) — «Динамо» (Мн), «Нефтчі» — «Кайрат», «Спартак» — «Зоря», «Аратар» — «Зеніт», «Динамо» (Кб) — «Пахтакор».
- 19 ЖОВТНЯ. «Локомотив» — «Шахтар».
- 21 ЖОВТНЯ. «Крила Рад» — «Динамо» (М), «Торпедо» (М) — «Чорноморець», «Торпедо» (Кт) — ЦСКА.
- 22 ЖОВТНЯ. «Динамо» (Тб) — «Зеніт», «Аратар» — «Динамо» (Мн), «Динамо» (Кб) — «Кайрат», «Нефтчі» — «Пахтакор».
- 23 ЖОВТНЯ. «Спартак» — «Шахтар».
- 24 ЖОВТНЯ. «Локомотив» — «Зоря».
- 26 ЖОВТНЯ. «Динамо» (К) — «Динамо» (Мн), «Торпедо» (М) — «Динамо» (М).
- 29 ЖОВТНЯ. ЦСКА — «Нефтчі».
- 30 ЖОВТНЯ. «Динамо» (К) — «Динамо» (Тб), «Динамо» (М) — «Динамо» (Кб), «Динамо» (Мн) — «Торпедо» (К), «Кайрат» — «Зоря», «Пахтакор» — «Шахтар», «Чорноморець» — «Аратар», «Зеніт» — СКА, «Крила Рад» — «Локомотив».
- 31 ЖОВТНЯ. «Торпедо» (М) — «Спартак».

ТУРНІРНА ТАБЛИЦЯ ЧЕМПІОНАТУ КРАЇНИ З ФУТБОЛА

(Становище на 26 вересня).

Команда	І	В	Н	П	М	О
«Динамо» (К)	30	18	10	2	48-19	46
«Спартак»	29	17	6	6	48-31	40
«Торпедо» (М)	29	14	10	5	45-23	38
ЦСКА	29	13	9	7	36-26	35
«Динамо» (Мн)	28	13	9	6	31-21	35
«Динамо» (Тб)	29	12	10	7	35-17	34
«Динамо» (М)	30	13	8	9	42-29	34
«Чорноморець»	28	10	11	7	39-34	31
«Локомотив»	29	10	11	8	28-28	31
«Зеніт»	29	8	12	9	27-38	28
СКА (Рд)	29	9	9	11	35-37	27
«Шахтар»	29	8	10	11	28-30	26
«Зоря»	30	8	10	12	17-33	26
«Крила Рад»	29	8	9	12	19-26	25
«Нефтчі»	29	8	8	13	29-40	24
«Аратар»	29	9	5	15	27-38	23
«Торпедо» (Кт)	30	7	8	15	25-36	22
«Динамо» (Кб)	29	5	9	15	18-32	19
«Кайрат»	29	6	7	16	18-35	19
«Пахтакор»	29	6	7	16	28-50	19

ШАХИ

ПРЕТЕНДЕНТ — СПАСЬКИЙ

Більш як три тижні в Києві тривав поєдинок московського гротмейстера Бориса Спаського і лєнїнградця Віктора Корніого за право взяти участь у матчі на першість світу з володарем шахової корони Тиграном Петросяном. Спаському вийшло достатньо десяти партій (умовами змагання на це давалося 12 партій), щоб довести свою перевагу набрати 6,5 очка проти 3,5 очка, набраних Корніим.

Навесні 1969 року матч Петросян — Спаський визначить чемпіона світу на наступні три роки.

● ПОКАЗУЄ КІРОВОГРАД

НЕДІЛЯ, 29 вересня. Перша програма. 9.00 — Ранкова гімнастика для дітей. (М). 9.15 — Теленовіни. (М). 9.30 — Для школярів. «Будильник». (Вільнюс). 10.00 — «Для вас, жінки». (Кишинів). 10.25 — Для дітей. В. Гауф. «Холодне серце». Телеспектакль. (К). 11.10 — «Машинобудівник». Репортаж з Ждановського заводу важкого машинобудування. (Донецьк). 11.40 — Телевізійний фільм. (К). 12.15 — Для школярів. «Робіть з нами, робіть з нами, робіть краще нас». (НДР). 13.00 — Священні місця нашої Батьківщини. «Мамайв курган». (М). 13.30 — Для юнацтва. «Пароль». «Відпочинок». (К). 14.00 — «ТЕК-68». (К). 14.30 — Мультиплікаційний фільм. (К). 15.00 — «Музичний кіоск». (М). 15.30 — Телевізійний фільм. (К). 16.00 — Для воїнів Радянської Армії і Флоту. «Радар». Телевізійний журнал. (М). 16.30 — Програма кольорового телебачення. (М). 18.00 — «Мрія залишається». «Скульптор Кавалеріде». (К). 18.45 — Концерт П. Ретвіцького і О. Таранця. (К). 19.15 — Телеспектакль. (К). 20.30 — «Сім днів». Міжнародна програма. (М). 21.15 — Художній фільм «Цирк». (К).

22.45 — Музична програма. (К). ПОНЕДІЛОК, 30 вересня. Перша програма. 16.00 — Наші оголошення. (Кіровоград). 16.05 — Кінопрограма. (Кіровоград). 17.15 — «Музичний турнір міст». (М). 18.00 — Для школярів. «Студія «Квант». (Одеса). 18.30 — Молодіжний клуб «Прометей». (К). 19.00 — Першість СРСР з футболу. СКА (Київ) — «Карпати» (Львів). 20.45 — «Дзвонить осінь». Літературно-музична передача. (Кіровоград). 21.25 — Зустріч з минулим. Художній фільм. (Кіровоград). 23.00 — Інформаційна програма «Час». (М).

● ПОКАЗУЄ МІКОЛАЇВ

НЕДІЛЯ, 29 вересня. 11.10 — «Машинобудівник». Репортаж з Ждановського заводу важкого машинобудування. (Донецьк). 11.40 — Передача з Одеси. 12.15 — «Робіть з нами, робіть з нами, робіть краще нас». (НДР). 13.00 — Священні місця нашої Батьківщини. «Мамайв курган». (М). 13.30 — Для юнацтва. «Пароль». «Відпочинок». (К). 14.00 — «ТЕК-68». (К). 14.30 — Мультиплікаційний фільм. (К). 15.00 — «Музичний кіоск». (М). 15.30 — Сьогодні — День машинобудівників. (М). 16.00 — Для воїнів Радянської Армії і Флоту. (М). 16.30 — Програма кольорового телебачення. (М). 19.15 — Телевізійний фільм «Душенка». (К). 20.30 — «Сім днів». Міжнародна програма. (М). 21.15 — Художній фільм «Людина, яку я люблю».

КОЖНЕ СЕЛО у нас багате знатними людьми. Якщо це не легендарні воїни, то не менш заслужені трудівники, якщо не митці чи письменники, то лікарі або інженери. Ім'я знатного земляка всі знають і завжди вимовляють з гордістю.

Селу Павлиш, яке розкинулося в степовому придніпровському краю, пощастило не менш, а то, мабуть, і більше, ніж іншим. Павлишці гордяться відважними земляками-солдатами, хліборобами і будівниками, лікарями і агрономами, інженерами і садівниками. Всій області відоме ім'я павлиського механізатора, бригади-

привітання Василь Олександрович. Вперше отак привітався він із своїми учнями в 1935 році. Тоді почав працювати і одночасно вчитись заочно в інституті. Та незабаром був призваний до армії. Почалася війна, і батальйон, в якому Василь Олександрович служив політкерівником, веде важкі бої з ворогом. В одному з боїв його тяжко поранено. Після кількох довгих місяців лікування в госпіталях Москви й Іжевська Василь Олександрович уже не повернувся на фронт. Демобілізували, і він працював директором школи в Удмуртії. Та фронт відкочувався все далі і далі на захід. Пролунали залги салютів доблесним полкам, які форсували Дніпро...

Це ж його рідні краї.. Василь Олександрович прощається з удмуртськими друзями, поспішає додому. Тут, в Онуфрїївському районі, він спочатку очолює районний відділ народної освіти, а згодом переходить в Павлиську середню школу. Відразу ж в області і зазвучало його ім'я... Пригадується перша післявоєнна обласна науково-практична конференція вчителів. Делегати з'їжджали у теплуху, на попутних машинах. У холодному залі театру сиділи в шинелях і фуфайках. І ось тоді на

підкріпити слова свої добрими справами.

Є директори, які вважають, що основне в керівництві — вміння командувати людьми. Василь Олександрович належить до тих, хто насамперед показує, робить сам і своїм прикладом вчить, як працювати. Збираючись до вчителя на урок, на якому учні повинні писати твір по заданій темі, він питає учителя: «А як би ви самі написали такий твір?» Вчитель показує щось невизначене. «Добре, — каже директор, познайомившись з роботою. — А я написав би ось так... Послухайте». Він сам покаже, як треба відредагувати замітку в стінній газеті, подивиться, як висвіають огірки в теплиці, сам першокласникам розповідь казку і з випускниками помріє про їхні майбутні, а на кожному кроці Василь Олександрович знайде якусь золоту крупинку, він постійно, вміло і тактовно проникає в духовний світ дитини і педагога, і з цих тривалих спостережень, з цих золотих крупинок і складаються втіля його наукові праці.

Є вчені, які займаючись виключно науковою роботою, роками сидять над своїми трактатами, звільнені від будь-яких життєвих турбот, а Сухомлинський повинен щоденно розв'язувати десятки невідкладних справ, починаючи від з'ясування того, хто розбив шибку в коридорі, і кінчаючи перевіркою труднощі задач у контрольній роботі з алгебри. І серед плинні всіх цих турбот він знаходить час для повноцінної наукової роботи.

Секрет успіху наукових праць Василя Олександровича в тому і полягає, що його думки народжуються не умовлядно, а в безпосередньому зв'язку з практикою. І робочий кабінет вченого, і його лабораторія, і його дослідне господарство, — це звичайна сільська школа з усіма її труднощами і радощами, із втратами і здобутками. За кожним рядком наукової праці стоять години, дні, тижні, місяці, роки спільної праці з сільськими вчителями і дітьми. У школі вже склалися певні звички і традиції, певний розпорядок.

Надходить вечір. У селі спалахують вогні, давно затих у школі гамір. Ще світить, можливо, вікно там, де сидіє комсомольський комітет, та хтось господарює у теплиці. Директор востаннє оглядає садибу і, розмовляючи з учнями, які спішають додому, й сам покидає двір...

Один приїжджий, побувавши в школі і познайомившись з роботою Сухомлинського, запитав його ненароком: чи, бува, не бере його спокуюся переїхати до великого міста, зайняти солідний пост у науковій установі і жити без зайвих турбот?

— Ні, — відповідає академік. — Як же я можу залишити своє село? У цьому весь він — чесний, сумлінний, невтомний трудівник освіти.

Золота Зірка Героя увічне його доблесть.

Олександр МОТОРНИЙ.
с. Павлиш,
Онуфрїївський район.

трибуну вийшов молодий чоловік в такій же солдатській шинелі, як і всі. В школах ще не вистачало зошитів і пер, на весь клас був один підручник, замість парт стояли збиті з дошок столи, замість шибок у вікнах чорніла жерсть або фанера, а цей солдат, що всього кілька місяців тому став директором школи в далекому селі, говорив про красу, духовну красу молодого громадянина, якого треба виховувати і про красу педагогічної праці.

— Фантазер, — сказав хтось.

Але молодий директор встиг уже

АКАДЕМІК З ПАВЛИША

ра тракторної бригади Олексія Івановича Щербини. Вся республіка знає ім'я поета, павлиського жителя Івана Івановича Шевченка, автора чудової пісні «Гарно, гарно серед степу...».

Далеко за межами області, далеко за межами республіки, далеко навіть за межами країни знають ім'я академіка, який живе у цьому селі.

Так, це тут живе і ось уже більше двадцяти років незмінно керує середньою школою член-кореспондент Академії педагогічних наук СРСР Василь Олександрович Сухомлинський. Тільки за останні десять років у видавництвах Москви і Києва вийшло більше двох десятків книг — його наукових праць, породжених невтомними спостереженнями і нахненною працею. Книги та окремі статті Василя Олександровича видавалися в Берліні і Гавані, в Празі, в Бухаресті і Токіо.

Шкільний будинок в якому живе академік, стоїть на гомінкій сільській вулиці. Цементована доріжка, невисокий палісад, кучеряві дерева з підбіленими, як у берез, стовбурами. На світанку у високих вікнах спалахує вогник. Десь о п'ятій годині, а то і раніше, академік сідає до столу. В домі ще всі сплять, над селом у свіжих пахошах зелені простилється лунка тиша. В такий час легко дихається і легко пишеться. Все, що вибрало, лягає рядами рядками на папір. Про цей робочий час академіка знають не тільки в сім'ї, а і в селі. І якщо вогника нема, то всі знають, що нема дома і академіка: він у від'їждженні. За своїм домашнім робочим столом академік, як правило, сидить до восьмої. Після цього — короткий перепочинок, і він виходить у шкільний двір. Школярі, які уже біжать з вулиці до школи, перші вітають з ним:

— Добрий день!..

— Добрий день, — відповідає на

НАША АДРЕСА І ТЕЛЕФОН

м. Кіровоград, вул. Луначарського, 36.
Телефони: секретаріату — 2-45-35, відділів — 2-45-36.

«МОЛОДИЙ КОМУНАР» — орган Кіровоградського обкома ЛКСМУ, г. Кіровоград.